

Élmények nyomában az Aggteleki-karszton

Földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően az észak-magyarországi régió az erdei élmények nagyhatalma, és e csodálatos erdős vidék legszebb és egyben legkülönlegesebb ékköve az Aggteleki-karszt. A hegytetőket uraló szédítő panorámák, a szemet gyönyörködtető erdők, az egyedi barlangritkaságok mellett az épített történelmi örökségek tárháza is ez a zöld birodalom.

A nagyvárosi nyüzsgéstől távol heteket tölthetünk el a térségben anélkül, hogy hasonló látványosságra bukkannánk. Hosszú erdei gyalogtúráink során emberek helyett nagyobb eséllyel találkozhatunk szalamandrával, jégmadárral, szerencsésebb esetben pedig akár valamelyik nagyvadfajunkat is megfigyelhetjük természetes élőhelyén. Nem véletlen, hogy az osztálykirándulásoknak is egyik kiemelt célpontja az Aggteleki-karszt, hiszen innen minden ifjú titán bőségesen megtömött élménytarisznyával térhet vissza az iskolapadba.

Az ÉSZAKERDŐ Zrt. a legnagyobb területen gazdálkodó hazai erdőgazdaság, amely az Aggteleki-karszton is számos közjóléti létesítményt üzemeltet. E páratlan szépségű terület piciny eldugott szeglete a lombok ölelte Szelcepuszta, igazi erdei oázis a karsztfennsíkon. Már a megközelítése is igazán kalandos a hosszú és egyben rendkívül változatos vonalvezetésű erdészeti út végén egy igazi főmértóság áll, az újraépített Szelcepusztai Kastélyszálló. Horthy Miklós egykori vadászkastélya a környező erdőkben kialakított medvéskerttel

A lombok ölelte kastélyszálló falaiából máig árad a régmúlt méltósága

A szálló szomszédságában erdei pihenő várja a fáradt és éhes vándorokat

Kopjafa erdészhivatásunk legfontosabb jelképével

A környék egyik legszebb kirándulólhelye a Ménestó

gyorsan beindítja az itt kéktúrázók fantáziáját. Nem is alaptalan gondolatok ezek, hiszen a megfelelő szakértelemmel kezelt erdőkben farkas, medve és a rendkívül ritka császármadár is él. A természet – állat- és növényvilág tekintetében – szemmel láthatólag nem fukarkodott a vidéken, a hétköznapi élet azonban korántsem egyszerű.

A talaj sekély, a víz pedig hamar megtalálja az utat lefelé a mészkőben. Az itt élő emberek kemény munkával tudják megteremteni a mindennapi betevőt. Ennek ellenére bármelyik faluba térünk be, szívesen fogadják a fáradt vándort.

A természet élő múzeuma

Aki a Ménes-völgyön végigsétál Szelcepusztától a Szádvárig, egyszerre vesz jegyet egy nagy zöld élő múzeumba és egy földtörténelmi időutazásra. A völgyön lassan lefelé ereszkedve a puha mohaszőnyeggel borított sziklakibúvások, mint megannyi zöld jelzőbóják kísérik utunkat. A völgy egyedi mikroklímája a legnagyobb melegben is hűsítő sétára ad lehetőséget. Az erdőgazdaság a hirtelen jött zivatarokra is gondolva két, minden erdei összkomforttal felszerelt védőházat is kialakított az útvonalon. A piciny kis menedékek padjain megpihelve kényelmesen elfogyaszthatjuk a magunk-

kal hozott elemőzsiát. A völgy legnagyobb kincse, a Ménestó garantáltan elvarázsolja az utazót. A vízfelület úgy simul bele a tájba és a völgy apró hajlataiba, mintha öröktől fogva ott lett volna minden egyes cseppje. Itt könnyen támad olyan érzése az embernek, hogy tetten érte a harmóniát. Ilyenkor pedig már nincs más hátra, csak erdészszakás szerint „Jó Szerencsét!” köszönni a patak partján álló öreg tölgyfának és folytatni az utat a völgy bejárata felé, a Tetves-forrás irányába. A kissé bizarr nevű forrás eredetét homály fedi, azonban egyes feltevések szerint vizének gyógyhatást tulajdonítottak a régmúlt időkben.

A szellemekkel suttogó falu

A Ménes-völgyön haladva érdemes rövid kitérőt tenni a Derenki-polje szellemfalujába. A hegy platóján létrejött piciny zárványtelepülést egykoron gorálok népesítették be. A falu lakosai kizárólag egymás között házasodtak, a külvilággal szinte nem érintkeztek, de a történelem viharai ennek ellenére sem kímélték őket. Az utolsó szeg a koporsóban végül mégis az lett, hogy rossz szomszédnak bizonyultak. A kormányzó elképzeléseibe ugyanis nem fértek bele az orvvadászatot és csempészetet szinte alaptevékenységként űző helyiek. ➔

BORZ-ALOM Szelcepusztán

Magyarország legészakibb pontján működik a BORZ-ALOM Erdészeti Erdei Iskola. Az Aggteleki-karszt háborítatlan szegletében a csendet csak a madárdal és a fák susogása töri meg. A festői szépségű, idilli környezetben a természetismereti nevelés és tanulás nem munka, csupán játékos szórakozás. Az erdészeti erdei iskola célja, hogy olyan szabadterei kikapcsolódást nyújtson a gyermekeknek, amely által megtanulják tisztelni és szeretni az erdőt és annak élővilágát.

A túrázók paradicsoma

Végül Magyarországon korábban példa nélküli módon az egész falut kitelepítették. Mementóként a mai napig látható a hajdani istálló dűledező épülete és az emlékhelynek és kiállítótérnek újjáépített egykori iskola.

Igazán mégis az érinti meg az utazó lelkét, amikor a hajdani főutcán végigsétálva a fejfákra emlékeztető kétnyelvű táblák feliratait olvassa, rajtuk a tulajdonosok nevével és az áttelepítés helyszínével. A szellemházsor végén a stop tábla maga a temető, ahol a régi faragott sírkövek és fakeresztek árulkodnak a régmúlt mára homályba vesző, mégis meg szívlelendő intő üzenetéről.

Vár állott, most kőhalom

Szinte hihetetlen, de a Szögliget mellett magasodó Szár-hegy tetején emelkedett

Az újjáépített iskolaépületben berendezett kiállítás egy szebb múltról mesél a kitelepített Derenki-poljén

egykor Magyarország legnagyobb alapterületű vára. Az ég felé meredő romos várfalak egy letűnt kor maradványai, mégis oly méltóságteljesek, mintha még mindig a várkapitányt várnák hazatérni, pedig több mint háromszáz éve már annak, hogy valaki e falak között szolgálatra jelentkezett. Megépítésének körülményei a múlt homályába vesznek, azt viszont biztosan tudhatjuk, hogy a vár végső „elrontásáról” Bécsben határoztak 1686-ban.

Rövidre szabott aktív életét követően Szádvár csipkerózsika álomba szenderült, örökre magába zárva múltját és féltve őrzött titkait. Mégis okkal bízhatunk abban, hogy a térség legjelentősebb történelmi értékének egyszer még újra lapot oszt a sors és turisztikai lehetőségeinek köszönhetően visszanyerheti egykori fényének legalább egy kicsi szeletét.

Világörökségi barlangcsodák

A Baradla-Domica barlangrendszer méltán érdemelte ki a világörökségi címet. Bár a hegy gyomrában se térerő, se wifi, minden gyerek élvezzi, hogy egy kicsit ki-mozdulhat a komfortzónájából. Lent a mélyben gyorsan előbújik az emberből a mindent tudni és megismerni akaró felfedező. Ezt a páratlan, egyedülálló természeti kincset egyszer mindenkinek látni kell. A kilencszáz fő befogadására alkalmas hangversenyterem akusztikáját soha nem felejt el, aki egyszer már hallgatott benn zenét. Annak pedig csak a pusztá képzeltet szab határt, hogy ki mit lát bele a csodálatos cseppkőképződményekbe, hiszen a mélyben jól megfér egymás mellett a medúza, a hentesüzlet, a habos torta és a krokodilszáj, az anyósnyelvről nem is beszélve. A legnagyobb

A karszt szívtiprója

A tavaszi hérics (*Adonis vernalis*) a görög mitológiából ismert Adoniszról, Vénusz kedveséről, a férfiszépség félistenéről kapta tudományos nevét. Tavasszal nagy tömegben virágzik a karszton, arany szőnyeggel beborítva a szelíd lejtőket. Hasonlóan a többi kedvelt vadvirágunkhoz, számos népies elnevezése is ismert, mint kutyarózsa, sárga leánykőköröcsin, kotlóvirág, paptök, petrezselyemvirág. A növény mind zölden, mind szárítva igen erősen mérgező. Hazánkban 1982 óta természetvédelmi oltalom alatt áll. Természetvédelmi értéke 2000 forint.

Szadovári bevételeit követően lenyűgöző panoráma tárul elénk

A hegy gyomrában található különlegesen gazdag formavilágtól az ember képzelete is szárnyra kap

Érdemes megmászni a Rákóczi-barlang lépcsőit

különlegessége ennek a kanyargós barlangrendszernek mégis az, hogy olyan világ tárul elénk, amelyet már az ősember is felfedezett magának. Az a tudat teszi igazán izgalmassá, hogy néhány ezer évvel ezelőtt nagyon távoli ősünk is láthatták ugyanezeket a függő és álló cseppköveket, miközben menedéket kerestek.

A megskalpolt hegy

Bizton állíthatjuk, hogy az egykori ércbánya tárója hazánk egyik legkülönlegesebb barlangját rejt, amely nélkül Aggtelek nem lenne a világörökség része. A Bódva völgye felett magasodó félig elbányászott hegy messziről olyan képet mutat, mint egy hatalmas szuvas fog. A kívül kicsit csúnya látvány azonban belül egyedülálló szépséggel párosul. Az egymásra települt cseppkövek, a cseppkö-

függönyök, a cseppkőzászlók és a tömegesen előforduló borsókó képződmények lélegzetelállító formákat alkotnak. Sok helyen pedig mindezt izzó vörösre festi a beszivárgó víz vastartalma. A mély és szövevényes hasadékrendszerben összegyűlt állóvíz viszont olyan kristálytiszta, hogy szinte égszínkéen rikít a lámpafényben. Ez a különös színkavalkád és a rendkívül intenzív formavilág olyan érzést kölcsönöz a látogatóknak, mintha trópusi lagúnában járna a föld alatt. A barlangból újra felszínre érve megéri felkapaszkodni az Esztramos még megmaradt csúcsára. Az elénk táruló panorámáért érdemes lesz visszatérni azokkal a barátainkkal, akiknek e túránkról meséltünk.

Az Aggteleki-karszt vidékére visszavágyik az ember, ha már egyszer megismerte. Az ország ezen eldugott szegleté-

ben olyan érzés kerít minket hatalmába, mintha az erdő zöldebb, a patak hűsebb, a levegő pedig kövérebb lenne. Itt minden nap ünnepnap, amelyet túrázással tölthet a bakancsos turista. A természetben átélt lenyűgöző pillanatok során pedig kicsit mi is részeseivé válhatunk a nagy egésznek. Ott lehetünk a zúgó szélben, a hűsítő patak csobogásában és a hegyeket betakaró narancssárga naplementében. A karszton dolgozó erdészek keze nyomán formálódó csodálatos erdők ennek a hatalmas díszletnek a legfontosabb elemei. Az erdőmérnök és a kétkezi munkáját becsülettel végző erdei munkás azon fáradozik, hogy a hosszú távú fenntartással ezt a páratlan értéket átmentse az utókornak.

Bózsó Gyula
ÉSZAKERDŐ Zrt.
A szerző felvételei

A nap végén az égbolt ünnepi ruhájában búcsúzik e csodálatos vidéktől